

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
118-0-Рев-06-001 155
Бања Лука, 24.4.2008. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Драгослава Лукића као предсједника вијећа, Петра Бајића и Виоланде Шубарић као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Ш.С. из М. код П., кога заступа П.Н., адвокат из В., против туженог Д.з. П., кога заступа М. Е., адвокат из П., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 134 од 10.5.2006. године и допунске пресуде истог суда број 014-0-Гж-06-000 134 од 30.8.2006. године, на сједници одражној 24.4.2008. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија туженог се дјелимично уважава, преиначава се пресуда Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 134 од 30.8.2006. године, у дијелу којом је тужени обавезан да тужиоцу на име обрачунатих законских затезних камата за период од 15.9.2000. године до 30.11.2005. године плати износ од 20.682,35 КМ, тако што се жалба тужиоца одбија и првостепена пресуда Основног суда у Сокоцу број Рс-137/05 од 10.1.2006. године у дијелу у којем је одбијен захтјев тужиоца за плаћање затезних камата обрачунатих на плате, топли оброк и регрес у износу од 23.056,95 КМ са законском затезном каматом по стопи одређеној Законом о висини стопе затезне камате почев од дана доношења пресуде до исплате, потврђује.

У осталом дијелу (да је тужилац са туженим засновао радни однос на неодређено вријеме, као и да је тужени тужиоцу дужан накнадити штету на име неостварених плата, накнаде на име регреса у укупном износу од 33.344,10 КМ са законском затезном каматом почев од 3.8.2005. године до исплате и накнаде трошкова спора у износу од 2.167,00 КМ) ревизија туженог се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сокоцу број Рс-137/05 од 10.1.2006. године, утврђено је да је тужилац са туженим засновао радни однос на неодређено вријеме и обавезан да му накнади штету на име неостварених плата, накнаде топлог obroка и регреса у периоду од 1.8.2000. године до 1.7.2004. године у износу од 37.122,10 КМ, са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате почев од 3.8.2005. године до исплате уз накнаду трошкова спора у износу од 2.167,00 КМ, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 1.). Дио тужбеног захтјева тужиоца којим је тражио плаћање затезне камате, обрачунате на плате, регрес и топли оброк у износу од 23.056,95 КМ са

законском затезном каматом по стопи одређеној Законом о висини стопе затезне камате почев од 10.1.2006. године до исплате, је одбијен као неоснован (став 2.). Захтјев туженог за накнаду трошкова спора у износу од 13.687,00 КМ је одбијен као неоснован (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 134 од 10.5.2006. године и допунске пресуде истог суда број 014-0-Гж-06-000 134 од 30.8.2006. године, жалба тужиоца је дјелимично уважена, преиначена првостепена пресуда у ставу 2. изреке тако што је тужени обавезан да плати тужиоцу на име обрачунатих законских затезних камата за период од 15.9.2000. године до 30.11.2005. године и на име накнаде плата и регреса, износ од 20.682,35 КМ, а жалба туженог дјелимично уважена, првостепена пресуда преиначена тако што је тужилац одбијен са захтјевом за исплату топлог оброка у износу од 3.778,00 КМ, док је у осталом дијелу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у дијелу којом је утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено вријеме и у дијелу којом је тужени обавезан да му на име плата исплати износ од 31.444,10 КМ, регреса у износу од 1.900,00 КМ и трошкова спора у износу од 2.167,00 КМ, потврђена.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се жалба тужиоца уважити преиначити првостепена пресуда и одбити тужбени захтјев.

Тужилац је у одговору на ревизију туженог оспорио наводе ревизије и предложио да се иста одбије.

Ревизија је дјелимично основана.

У тужби тужилац захтјевом тражи да се: утврди да је са туженим засновао радни однос на неодређено вријеме; поништи рјешење туженог број 152/99 од 11.12.1999. године о заснивању радног односа на одређено вријеме, и да се поништи обавијест туженог број 84/00 од 28.7.2000. године по истеку рока о заснивању радног односа на одређено вријеме и одлука Управног одбора туженог број 106/00 од 4.9.2000. године којом је одлучено да нема потребе за радом тужиоца код туженог нити обавезе да са њим заснује радни однос на неодређено вријеме; распореди на рад код туженог на радно мјесто које одговара његовим радним и стручним способностима уз успоставу свих права из радног односа почев од 1.8.2000. године до дана враћања на рад и да се обавезе да уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање.

Наконведеног поступка првостепени суд је туврдио: да је тужилац на основу рјешења Дома здравља С. ООУР Хитна медицинска помоћ, број 093-44/85 од 20.3.1985. године засновао радни однос на неодређено вријеме на радном мјесту љекара опште медицине, гдје је радио до априла мјесеца 1992. године када је због избијања ратних сукоба на подручју бивше СРБиХ, избјегао из С. и радио у амбуланти Х. од 4.4.1992. до 22.6.1992. године, која амбуланта је до избијања ратних сукоба на подручју бивше СРБиХ била у саставу Д. з. у В., а од 22.6.1992. до 1.12.1994. године радио је као љекар опште медицине и љекар стоматологије у амбуланти М. која је била у саставу туженог;

да је тужилац од 1.12.1994. до краја 1998. године радио у амбуланти Х.; да је рјешењем туженог број 27/99 од 10.3.1999. године тужилац као љекар опште медицине примљен на рад у амбуланту М. на радно мјесто љекара опште медицине на рок од 3 мјесеца, који му је радни однос продужен до 15.9.1999. године, а након тога поново рјешењем туженог продужен на рок од 3 мјесеца; да је тужени рјешењем број 152/99 од 11.12.1999. године тужиоца као љекара опште медицине распоредио на одређено вријеме на рад у амбуланти М. „до рјешења статуса амбуланте Х.“; да је против овог рјешења тужилац поднио приговор Управном одбору туженог који је на сједници одржаној 30.5.2000. године донио закључак „да тужилац по истеку рока из наведеног рјешења не треба остати без посла и да га директор туженог треба распоредити на рад у амбуланту М. на неодређено вријеме уколико за то постоји потреба; да је Управни одбор туженог дана 31.5.2000. године донио закључак да одлука Управног одбора туженог од 30.5.2000. године није ваљана јер да је Управном одбору истекао мандат“; да је тужилац писменим захтјевом од 11.7.2000. године тражио од туженог да спроведе одлуку Управног одбора од 30.5.2000. године и да га је тужени писменим актом број 84/00 од 28.7.2000. године обавијестио о истеку рока о заснивању радног односа на одређено вријеме; да је Управни одбор туженог писменим актом број 88/00 од 2.8.2000. године обавијестио тужиоца да је истекао мандат Управном одбору и да ће о његовом захтјеву одлучивати ново изабрани Управни одбор; да је тужилац против наведене одлуке туженог поднио приговор о којем је Управни одбор туженог донио одлуку број 106/00 од 4.9.2000. године „да нема потребе ни обавезе његовог пријема у радни однос на неодређено вријеме по истеку радног односа на одређено вријеме“; да је Ц.Н. љекар опште медицине радила у амбуланти М. од 13.3.1996. до марта 1999. године; да је тужени са Б.П. редовним студентом медицине на Медицинском факултету у К., дана 6.4.1998. године под бројем 34/98 закључио уговор о стипендирању, којим се обавезао да ће га стипендирати до завршетка студија а након тога да ће га примити у радни однос: да је рјешењем туженог број 42/00 од 3.5.2000. године ранији стипендиста Б.П., доктор медицине, засновао радни однос код туженог на неодређено вријеме; да је рјешењем туженог број 85/00 од 28.7.2000. године Б.П., доктор медицине распоређен на рад у амбуланту М. на неодређено вријеме почев од 1.8.2000. године и да је са туженим овај закључио уговор о раду број 183/01 од 20.11.2000. године на неодређено вријеме на радном мјесту доктора медицине у амбуланти М.; да је Правилником о систематизацији радних мјеста туженог у амбуланти М. из децембра 1990. године предвиђено једно радно мјесто доктора медицине у амбуланти М., са радним искуством од једне године; да је тужилац 1.7.2004. године остварио право на старосну пензију и да је првостепеном суду 14.8.2000. године поднио тужбу за заштиту права из радног односа.

Код оваквог стања чињеница нижестепени судови закључују да је тужилац са туженим засновао радни однос на одређено вријеме супротно случајевима када је то било могуће по одредби чл.4. Закона о радним односима ("Сл. гласник РС", бр. 25/93 до 10/98, у даљем тексту: ЗРО), јер да је примљен у радни однос код туженог ради обављања послова и радних задатака који су трајног карактера па стога да му припада право на накнаду штете на име неостварених плата од престанка рада код туженог до остваривања права на старосну пензију 1.7.2004. године и судили тако што су удовољили тужбеном

захтјеву тужиоца на начин наведен у изреци првостепене и другостепене пресуде.

Правилна је одлука нижестепених судова у односу на утврђење да је тужилац са туженим засновао радни однос на неодређено вријеме и да му припада право на накнаду штете на име неостварених плата за период од престанка рада до 1.7.2004. године када је испунио услове за старосну пензију.

Радни однос се у правилу заснива на одређено или неодређено вријеме (чл.4. ст.1. ЗРО). О потреби за заснивање радног односа са радником одлучује директор, о чему послодавац подноси писмену пријаву Заводу... Р.С. који је дужан објавити јавни оглас најмање у једном дневном листу или другом средству јавног информисања у року од 5 дана од дана пријема пријаве, са подацима о броју радника који се примају у радни однос, условима за заснивање радног односа у року у коме се врши пријављивање кандидата (чл.6. ст.1. и 2. тог Закона).

Радни однос се у смислу одредби чл. 4. ст.2. ЗРО може засновати на одређено вријеме, ради замјене привремено одсутног радника, ради извршења посла који траје до 6 мјесеци, као и када се повећа обим посла и код заснивања радног односа са приправником ради обављања приправничког стажа.

Када су у поступку нижестепени судови утврдили да је тужилац са туженим у временском периоду од 15.3.1999. године до 1.8.2000. године више пута засновао радни однос на одређено вријеме за радно мјесто љекара опште медицине у амбуланти М. која послује у саставу туженог, које је по Правилнику о систематизацији радних мјеста код туженог из 1999. године предвиђено као радно мјесто које је трајног карактера, онда су нижестепени судови, и по схватању овог суда, правилно закључили да је тужилац са туженим засновао радни однос на неодређено вријеме, јер како је речено, у питању је заснивање радног односа на одређено вријеме за радно мјесто које је трајног карактера, у којем случају постоји правна фикција о радном односу на неодређено вријеме без обзира на другачије означавање у рјешењу туженог по којем је тужиоца у наведеном периоду примио у радни однос на одређено вријеме.

Стога се указују неоснованим тврдње ревизије да је тужиоца примио у радни однос због повећаног обима посла на том радном мјесту, јер га је тужени примио и распоредио на радно мјесто љекара опште медицине које је било једино радно мјесто на којем је он радио, а да је то радно мјесто трајног карактера произилази и из чињенице да је прије тужиоца на том радном мјесту од 1996. до марта 1999. године радила Ц.Н. љекар опште медицине а од 1.8.2000. године на то радно мјесто тужени је примио Б.П. доктора медицине стипендисту туженог и то на неодређено вријеме.

Правилна је одлука нижестепених судова којом су туженог обавезали да тужиоцу на име накнаде штете за неостварене плате у износу од 31.444,10 КМ и на име регреса у износу од 1.900,00 КМ, за период од престанка радног односа 1.8.2000. године до 1.7.2004. године када је тужилац испунио законске услове за старосну пензију, а што произилази из налаза и мишљења вјештака финансијске струке Ш.Д., чији налаз и мишљење тужени током поступка није оспорио.

Зато се ревизија туженог у односном дијелу указује неоснованом па је примјеном одредби чл. 248. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 58/03 до 63/07, у даљем тексту: ЗПП), у односном дијелу одлучено као у изреци (став 1.).

Није правилна одлука нижестепених судова којом су обавезали туженог да тужиоцу на име обрачуна законске затезне камате за период од 15.9.2000. године до 30.11.2005. године исплати износ од 20.682,35 КМ.

Затезне камате настају као последица закашњења у испуњењу одређене новчане обавезе и теку све до њезина испуњења, због чега су, док главни дуг не буде исплаћен, недјелјиве од њега, (главног дуга) и заједно представљају једну цјелину. Та акцесорност произилази посебно из одредбе чл. 369. у вези с одредбом чл.295. Закона о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78 до 57/89 и "Сл. гласник РС", бр. 17/93 до 3/96, у даљем тексту: ЗОО). Зато све док главно потраживање не буде исплаћено, затезне се камате не могу обрачунавати у апсолутном износу за одређено раздобље и не могу се посебно утужити нити у парници за исплату главног дуга, а како је то у овој парници учинио тужилац. Тек након подмирења главног дуга, ако нису плаћене и затезне камате, оне се осамостаљују, обрачунавају у апсолутном износу и код суда се може покренути спор ради њезине исплате, те остварити и процесне камате на њих.

Како су нижестепени судови досуђујући тужиоцу обрачунате камате на главно потраживање у наведеном износу, погрешно примјенили материјално право из чл.279. ст.2. ЗОО, то је примјеном одредби чл.250. ст.1. ЗПП побијана пресуда у том дијелу преиначена и одбијен тужбени захтјев тужиоца.

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић